AZ EURÓPAI PARLAMENT (EU) 2021/1675 ÁLLÁSFOGLALÁSA

(2021. április 29.)

a második üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai közös vállalkozás 2019. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozat szerves részét képező megjegyzésekkel

AZ EURÓPAI PARLAMENT,

— tekintettel a második üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai közös vállalkozás 2019. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 100. cikkére és V. mellékletére,

— tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A9-0107/2021),

A. mivel az üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai közös vállalkozást (a továbbiakban: FCH) 2008 májusában hozta létre az 521/2008/EK tanácsi rendelet ([1]) a köz- és magánszféra közötti partnerségként a 2017. december 31-ével lezáruló időszakra, hogy fokozza a kísérleti tevékenységeket és felgyorsítsa az üzemanyagcella- és hidrogéntechnológia mielőbbi bevezetését; mivel az 521/2008/EK rendeletet az 559/2014/EU tanácsi rendelet ([2]) hatályon kívül helyezte;

B. mivel az 559/2014/EU rendelet 2014 májusában létrehozta a közös vállalkozást, amely átveszi az FCH helyét a 2024. december 31-ig tartó időszakra;

C. mivel az FCH tagjai a Bizottság által képviselt Európai Unió, az Európai Üzemanyagcella- és Hidrogéntechnológiával Foglalkozó Közös Technológiai Kezdeményezés Ipari Csoport és az N.ERGHY Kutatási Csoport;

D. mivel a közös vállalkozás tagjai a Bizottság által képviselt Európai Unió, a New Energy World Industry Grouping AISBL ipari csoport (a továbbiakban: ipari csoport), amelyet 2016-ban átneveztek Hydrogen Europe-ra és a New European Research Grouping on Fuel Cells and Hydrogen AISBL kutatási csoport (a továbbiakban: kutatási csoport), amelyet 2018-ban átneveztek Hydrogen Europe Research-re;

E. mivel az Európai Unió az első szakaszban legfeljebb 470 000 000 EUR-val járul hozzá a hetedik keretprogramból a közös vállalkozás tevékenységeinek végrehajtásához; mivel a többi tagnak legalább az uniós hozzájárulással egyenlő mértékű hozzájárulást kell biztosítania;

F. mivel a közös vállalkozásban a Horizont 2020 keretprogramból a maximális uniós hozzájárulás (az EFTA-előirányzatokat is beleértve) 665 000 000 EUR, és az ipari és a kutatási csoport tagjainak az 559/2014/EU rendeletben meghatározott időszakban összesen legalább 380 000 000 EUR forrást kell biztosítaniuk, többek között a Horizont 2020 keretprogram a közös vállalkozás által finanszírozott projektjeihez biztosított természetbeni hozzájárulások, a közös vállalkozás kiegészítő tevékenységeihez nyújtandó legalább 285 000 000 EUR természetbeni hozzájárulás, valamint az igazgatási költségekhez történő pénzbeli hozzájárulás révén;

Költségvetési és pénzgazdálkodás

1. megállapítja, hogy a Számvevőszék által a közös vállalkozás 2019. évi éves beszámolójáról készített jelentés (a továbbiakban: a számvevőszéki jelentés) szerint az éves beszámoló minden lényeges szempontból hűen és pénzügyi szabályzatának, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a közös vállalkozás 2019. december 31-i pénzügyi helyzetét, a tárgyévi gazdasági események eredményét, a pénzforgalmat és a nettó eszközállomány változásait; megjegyzi továbbá, hogy a számvevőszéki jelentés szerint a beszámoló alapját képező ügyletek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek voltak;

2. tudomásul veszi, hogy a közös vállalkozás számára a 2019. évi költségvetési évre rendelkezésre álló végleges költségvetés 91 730 585 EUR összegű kötelezettségvállalási előirányzatot és 113 855 981 EUR összegű kifizetési előirányzatot tartalmazott (beleértve a megelőző évek fel nem használt előirányzatainak áthozatalát, a címzett bevételeket és a következő évre történő átcsoportosításokat is); megjegyzi, hogy a teljes 2019. évi költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok tekintetében 85,9%-os, a kifizetési előirányzatok tekintetében pedig 98,4%-os volt;

([1]) A Tanács 521/2008/EK rendelete (2008. május 30.) az üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai közös vállalkozás létrehozásáról (HL L 153., 2008.6.12., 1. o.).

([2]) A Tanács 559/2014/EU rendelete (2014. május 6.) a második üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai közös vállalkozás létrehozásáról (HL L 169., 2014.6.7., 108. o.).

3. megállapítja, hogy 2019 végén az 521/2008/EK rendelet szerinti maximális 470 000 000 EUR hozzájárulásból az Unió összesen 421 606 000 EUR-val járult hozzá a hetedik keretprogramból, amelyből 19 107 000 EUR természetbeni hozzájárulás volt, az ipari és kutatási csoport tagjai pedig összesen 447 506 000 EUR validált forrást biztosítottak, amiből 429 600 000 EUR a hetedik keretprogram projektjei számára nyújtott természetbeni hozzájárulás volt; megjegyzi, hogy a közös vállalkozás 2019-ben a hetedik keretprogramra vonatkozóan 5 805 092 EUR összegű kifizetést teljesített, amely a 2009 és 2019 közötti teljes időszakra 415 313 265 EUR-t tett ki, és hogy a kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya a hetedik keretprogram projektjei számára 2019-ben rendelkezésre álló költségvetés 95,1%-át tette ki;

4. megállapítja, hogy 2019 végén az Unió összesen 420 067 000 EUR-val járult hozzá a „Horizont 2020" keretprogramból, és az ipari és kutatási csoport tagjai összesen 11 707 000 EUR validált forrást biztosítottak, amelyből 5 376 000 EUR természetbeni hozzájárulás volt a közös vállalkozás „Horizont 2020" projektjeihez, továbbá összesen 667 001 000 EUR összegű természetbeni hozzájárulást nyújtottak a kiegészítő tevékenységekhez;

5. a Számvevőszék jelentése alapján megjegyzi, hogy az ágazati tagok operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulásainak alacsony szintje annak tudható be, hogy a közös vállalkozás a végleges költségigénylések időpontjában validálja azokat, ezért a lekötött természetbeni hozzájárulások többségének validálására a Horizont 2020 program későbbi szakaszában kerül sor, amikor a projektek végső kifizetése megtörténik, és a pénzügyi kimutatásra vonatkozó igazolások esedékesek;

6. megjegyzi, hogy a magánszektorbeli tagjaiktól pénzügyi hozzájárulásban részesülő közös vállalkozások eltérő eljárásokat alkalmaznak; felszólít a természetbeni hozzájárulások kiszámításának harmonizálására a közös vállalkozások körében; javasolja, hogy a közös eljárás írjon elő átlátható és hatékony értékelési módszereket, amelyek eredménye kimutatja a hozzájárulás tényleges értékét; kéri a Számvevőszéket, hogy gondoskodjon független külső ellenőrök által végzett ellenőrzések felülvizsgálatáról; kéri továbbá megfelelő jogi keret kialakítását, biztosítva a pénzügyi hozzájárulás előírt összegének a program végéig történő beérkezését; megjegyzi, hogy e jogi keret tartalmazhatna követelményeket arra vonatkozóan, hogy a magán-hozzájárulást a megfelelő uniós hozzájárulás folyósítása előtt vagy azzal egyidejűleg be kell fizetni;

7. megjegyzi, hogy a Horizont 2020 projektek számára rendelkezésre álló költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalások esetében 86,3%-os, a kifizetési előirányzatok esetében pedig 100%-os volt; megjegyzi továbbá, hogy a kötelezettségvállalási előirányzatokat nem használták fel teljes mértékben, mivel a 2019. évi pályázati felhívás két tárgyterületét nem ítélték oda;

Teljesítmény

8. megjegyzi, hogy a közös vállalkozás a Horizont 2020-ra vonatkozó konkrét fő teljesítménymutatókat (KPI), valamint a közös vállalkozás két konkrét fő teljesítménymutatóját használja, amelyek mérik a kutatási tevékenységekre elkülönített források arányát, és amelyek demonstrációs projekteket valósítanak meg az uniós strukturális és beruházási alapokból részesülő tagállamokban és régiókban; megjegyzi továbbá, hogy a (2014-ben rögzített) fő teljesítménymutatókat felülvizsgálták, és belefoglalták az irányító testület által 2018 júniusában jóváhagyott többéves munkatervhez fűzött kiegészítésbe, mivel a technológia az elmúlt években jelentősen fejlődött, és új alkalmazásokat vezettek be;

9. kéri, hogy a közös vállalkozás vizsgálja felül kommunikációs stratégiáját annak biztosítása érdekében, hogy az érdekelt felek tisztában legyenek küldetésével, tevékenységeivel és eredményeivel.

10. megjegyzi, hogy a tőkeáttételi hatás értéke 2019. december 31-én 2,24 volt, figyelembe véve az összes magánpartner hozzájárulását, és 1,51, ha kizárólag a Hydrogen Europe Industry és a Hydrogen Europe Research tagjait vesszük figyelembe;

11. megjegyzi, hogy 2019-ben a közös vállalkozás befejezte a CertifHy 2 projektet, amely katalizátorként szolgál a zöld és alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogénre vonatkozó uniós szintű származásigarancia-rendszer végrehajtásához, és mérföldkövet jelent az (EU) 2018/2001 irányelv ([3]) szerinti lehetséges hidrogéntanúsítási mechanizmus felé; tudomásul veszi az európai hidrogénbiztonsági referencia-adatbázis (HIAD.2.0) szerinti események 2019-es felülvizsgálatát és értékelését, amelyekben az e területen végzendő jövőbeli kutatásokra vonatkozó ajánlásokat fogalmaznak meg; tudomásul veszi az „Üzemanyagcella- és hidrogéntechnológia a környezetbarát energiához az európai városokban és régiókban" című jelentés következtetéseit követő fejleményeket, mint például az európai hidrogénvölgyi partnerség (EH-S3P) elindítását az intelligens szakosodási platform keretében, a kísérleti projektfejlesztési támogatási eszköz irányítására vonatkozó szerződés aláírását, valamint a H2-völgy témakörének a 2019. évi munkatervbe való belefoglalását egy nagyszabású (kiemelt) demonstrációs projekt esetében;

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

12. megjegyzi, hogy 2019-ben két nagyszabású demonstrációs projektre (H2Haul és Djewels) vonatkozóan írtak alá támogatási megállapodásokat a 2018. évi pályázati felhívás alapján; megjegyzi továbbá, hogy a 2019. évi pályázati felhívás tekintetében a közös vállalkozáshoz összesen 43 támogatható pályázat érkezett be 17 témakörben, és hogy a kedvezményezettek 23 uniós tagállamból vagy társult országból származtak, továbbá hogy négy harmadik ország szervezetei hét projektben vesznek részt; rámutat továbbá arra, hogy mind a 17 támogatási megállapodást aláírták 2019-ben;

13. megjegyzi, hogy 2019 végén a közös vállalkozás globális projektportfóliója 155 projektből áll a hetedik keretprogram keretében (ebből 150 volt lezárt és 5 volt lezáratlan), valamint 109 aláírt projektet tartalmazott a Horizont 2020 keretében (ebből 11 volt lezárt és 98 volt lezáratlan); megjegyzi továbbá, hogy 2019-ben a közös vállalkozás két tanulmányra vonatkozó ajánlati felhívást tett közzé, egy szerződést 2019 júliusában írtak alá, és további két ajánlati felhívást írtak alá a küldetési innováció támogatására és a régióknak nyújtott projektfejlesztési támogatásra, mindkettőt az év során;

14. megjegyzi, hogy a számvevőszéki jelentés szerint 2019 végén a Horizont 2020 program végrehajtási aránya 83%-os volt a közös vállalkozáshoz rendelt tevékenységekre vonatkozó pályázati eljárások tekintetében;

15. megjegyzi, hogy 2019 végén a közös vállalkozás 10 tagállamból 27 alkalmazottat foglalkoztatott, és örömmel veszi tudomásul, hogy a nemek közötti egyensúly majdnem megvalósul a személyzet körében (51% férfi és 49% nő); megjegyzi továbbá, hogy 2019-ben a Horizont 2020 projektekben részt vevő nők aránya 27% volt, a projektkoordinátorok 23,8%-a volt nő, a tudományos bizottság tagjainak pedig 33%-a volt nő;

16. kéri a Bizottságot és a Számvevőszéket mélyreható teljesítménykövetési módszer kidolgozására a közös vállalkozás hozzáadott értékének felmérése érdeklében, kitérve a társadalmi, foglalkoztatási és piaci hatásokra is; véleménye szerint az értékelés eredményeit fel kell használni az uniós finanszírozás jövőbeli elosztása vagy átcsoportosítása során;

17. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a közös vállalkozás jövőbeli tevékenységi programja tiszteletben tartsa az uniós jog által az éghajlatváltozás mérséklése tekintetében előírt követelményeket és célokat, és kövesse mind a Bizottság, mind pedig az ágazat által kidolgozott stratégiákat;

18. megjegyzi, hogy a szellemitulajdon-jogok kérdésével foglalkozni kell minden olyan szerződésben, amely a teljesítés következményeként ilyen produktumot eredményez; emlékeztet arra, hogy a szellemitulajdon-jogok rendeltetése az egyes alkotók jogainak védelme, de ezen kívül részleteket bocsát rendelkezésre arra vonatkozóan is, hogy e jogok felhasználása a jövőben miként történik majd; kéri, hogy a tevékenységek részben közalapokból történő finanszírozására tekintettel az eredmények legyenek átláthatók és a nyilvánosság számára hozzáférhetők, valamint feleljenek meg különleges követelményeknek; felhívja a Bizottságot, hogy javasoljon jogi keretet a szellemi tulajdonjogokra és a piacon történő érvényesítésére vonatkozóan, kitérve többek között a különleges követelményekre és a nyereségfelosztásra is;

Belső ellenőrzés

19. megjegyzi, hogy 2019-ben a közös vállalkozás választ adott a Belső Ellenőrzési Szolgálat (IAS) által készített, a 2019–2021-es időszakra vonatkozó új stratégiai belső ellenőrzési tervről szóló tervezetre és végleges jelentésre, és hogy a Belső Ellenőrzési Szolgálattal egyetértésben a 2019–2021-es időszakra vonatkozó stratégiai ellenőrzési terv szerinti új belső ellenőrzést indítanak 2020-ban; megjegyzi továbbá, hogy 2019 során a közös vállalkozás konzultációt folytatott a Belső Ellenőrzési Szolgálattal, és segítette a Belső Ellenőrzési Szolgálat munkáját a kutatási és innovációs politikával kapcsolatos, a közös végrehajtási központ kérésére az IAS által végzett visszajelzések jelenlegi folyamatában való konzultációs részvétel keretében;

20. megjegyzi, hogy 2019. december 31-én sikeresen végrehajtották és lezárták a Belső Ellenőrzési Szolgálat korábbi ellenőrzéseiből származó valamennyi ajánlást és cselekvési tervet;

Belső kontrollrendszerek

21. a számvevőszéki jelentés alapján megjegyzi, hogy a közös vállalkozás pénzügyi és operatív dokumentációs áttekintésen alapuló, megbízható előzetes kontrolleljárásokat vezetett be, és 17 belső ellenőrzési elv alapján köteles végrehajtani a Bizottság új belsőkontroll-keretrendszerét; tudomásul veszi továbbá, hogy a Számvevőszék jelentése szerint a közös vállalkozás 2019 végéig a meglévő belsőkontroll-rendszer alapján már végzett hiányelemzést, és mutatókat dolgozott ki a belső ellenőrzésre vonatkozó új elvek hatékonyságának és egyéb jellemzőinek méréséhez; megjegyzi, hogy a belsőkontroll-keret 2018. évi belső értékelését követően cselekvési terv született, és 2019-ben belső értékelésre került sor a cselekvési terv végrehajtásának biztosítása érdekében;

22. megjegyzi, hogy a számvevőszéki jelentés szerint a hetedik keretprogram időközi és záró kifizetései kapcsán a közös vállalkozás végez utólagos ellenőrzéseket a kedvezményezettek körében, míg a Horizont 2020 projektek kifizetési kérelmeit illetően a Bizottság Közös Ellenőrzési Szolgálata felelős az utólagos ellenőrzésekért, továbbá az utólagos ellenőrzések 2019 végén rendelkezésre álló eredményei alapján a közös vállalkozás a hetedik keretprogramhoz tartozó projektjei esetében 2,08% reprezentatív hibaarányról és 1,08% fennmaradó hibaarányról, a Horizont 2020 projektek esetében pedig 0,94% reprezentatív hibaarányról és 0,7% fennmaradó hibaarányról számolt be (elszámolások és zárókifizetések); megjegyzi, hogy a Horizont 2020-ról szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslatban a Horizont 2020 keretében folytatott kutatásokra vonatkozóan 2–5% közötti éves hibakockázat szerepel, ami reális célkitűzés – tekintettel az ellenőrzések költségeire, a szabályok egyszerűsítése érdekében javasolt intézkedésekre és a kutatási projekt költségeinek visszatérítésével kapcsolatos kockázatokra –, és hogy a programoknak az összes ellenőrzés, korrekció és visszafizettetési intézkedés végrehajtását követő lezárásakor fennmaradó hibaszint végső célja az, hogy a végeredmény minél közelebb álljon a 2%-hoz;

23. megjegyzi, hogy az operatív kifizetések kontrolljának részeként a Számvevőszék egy véletlen mintán megvizsgálta a Horizont 2020-nak a végső kedvezményezettek szintjén 2019-ben teljesített kifizetéseit, hogy megerősítse az utólagos ellenőrzés során megállapított hibaarányokat, és ezek a részletes ellenőrzések nem tártak fel jelentős hibákat vagy kontrollhiányosságokat a közös vállalkozás a mintában szereplő kedvezményezettjeinél;

24. megjegyzi, hogy az ügyvezető igazgató 2019 szeptemberében elfogadta a közös vállalkozás helyes hivatali magatartására vonatkozó szabályzatot; megjegyzi, hogy a köz- és magánszféra közötti partnerségekre vonatkozó pénzügyiszabályzat-mintát követve az igazgatótanács 2019. decemberi határozatával elfogadta a közös vállalkozás új pénzügyi szabályait; megjegyzi továbbá, hogy a közös vállalkozás 2019 végén eljárást indított a dokumentumkezelési politika elfogadására, és hogy a végleges dokumentumot 2020 elején fogadták el;

25. megjegyzi, hogy a közös vállalkozás 2020-ra vonatkozóan teljes kockázati mátrixot dolgozott ki (beleértve az alacsonyabb prioritást jelentő kockázatokat is), amelyet a vezetőség egy folyamatban lévő kockázatértékelési folyamat részeként rendszeresen értékelt és megvitatott annak érdekében, hogy mérlegelje a szervezet belső és külső környezetében bekövetkező változásokat, valamint figyelembe vette a 2018-ban azonosított jelentős kockázatok és cselekvési tervek állapotát; megjegyzi, hogy a közös vállalkozás végrehajtja a csalás elleni közös kutatási stratégiát.